

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування**

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

**Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції**

15 травня 2025 р.

**Полтава
2025**

6. Кіберзагрози для бізнесу: основні ризики та поради для захисту. URL: <https://speka.media/kiberzagrozi-dlya-biznesu-osnovni-riziki-ta-poradi-dlya-zaxistu-vrxz52>

7. Єгоричева С. Б., Глушко А. Д., Худолій Ю. С. Проблеми забезпечення інформаційної безпеки фінансового сектору України. *Управління розвитком*, 2023. 21(4), 52.

УДК 338.14:658.52.011

Максименко Андрій Петрович, аспірант

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЮ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ⁴

Цифровізація виступає визначальним чинником трансформації економіки, відкриваючи нові можливості, але водночас породжуючи складні й багатомірні загрози для економічної безпеки держави. Зміна природи товару, еволюція ролі посередника, трансформація самої сутності грошей – усе це свідчить про фундаментальні зрушення в економічній системі під впливом цифрових технологій. А отже, цифрові інструменти, що не підконтрольні державній або наднаціональній політиці, стають не лише технологічними досягненнями, а й каналами негативного впливу.

Це означає, що негативний вплив цифровізації знаходить вираження в утворенні нових та трансформації існуючих загроз економічній безпеці, серед нових варто виділяти прямі

⁴ Тези підготовлено в межах виконання НДР молодих учених «Формування безпекоорієнтованого інформаційного середовища для підвищення економічної безпеки України у воєнний та повоєнний періоди», державний реєстраційний номер 0124U000615

та опосередковані. Прямі – виникають у результаті безпосереднього впровадження цифрових технологій у економічні процеси. Вони виникають через два ключові фактори: по-перше, технічну доступність технологій у поєднанні з відсутністю ефективного правового регулювання, і, по-друге, анонімність та низька прозорість цифрових операцій, що унеможливує швидке виявлення правопорушників. Опосередковані є наслідком взаємодії технологій з низьким рівнем цифрової, медійної та технічної грамотності населення. Так, прямі загрози сприяють формуванню вразливого середовища, у якому опосередковані загрози набувають системного характеру. Трансформовані – це більш комплексна та прихована форма загроз, що виникають унаслідок структурної перебудови економіки та соціальних відносин під впливом цифровізації. Їх механізм полягає у поступовому витісненні або заміні традиційних інституцій, моделей зайнятості, ланцюгів постачання, форм власності та комунікації на цифрові аналоги, що не завжди мають достатнє правове чи етичне забезпечення.

У графічному вигляді вплив цифровізації на формування та трансформацію загроз економічній безпеці держави (рис. 1) дозволяє сформувати трикомпонентну модель, втім, в більш глобальному вигляді, зміна природи товару, еволюція ролі посередника, трансформація самої сутності грошей – формує нове середовище, правила та чинники. Поділ загроз на прямі, опосередковані й трансформовані відображає як рівень безпосередності впливу цифровізації на економічну безпеку держави, так і характер наслідків та підкреслює ускладнення нейтралізації ризиків у традиційний спосіб. Зазначений вплив цифровізації зумовлює необхідність впровадження комплексних систем моніторингу та оцінювання не лише рівня технологічного розвитку, а й його опосередкованого впливу на ключові складові економіки: виробничу та транспортну інфраструктуру, ринок праці, систему освіти, а

також функціонування соціальних інституцій. У цьому контексті особливого значення набуває система забезпечення економічної безпеки держави, яка потребує модернізації до умов цифровізації. Тому, з метою підвищення ефективності національної безпекової стратегії в умовах цифровізації, актуальним є запровадження цілісного нормативно-правового регулювання цифрового середовища.

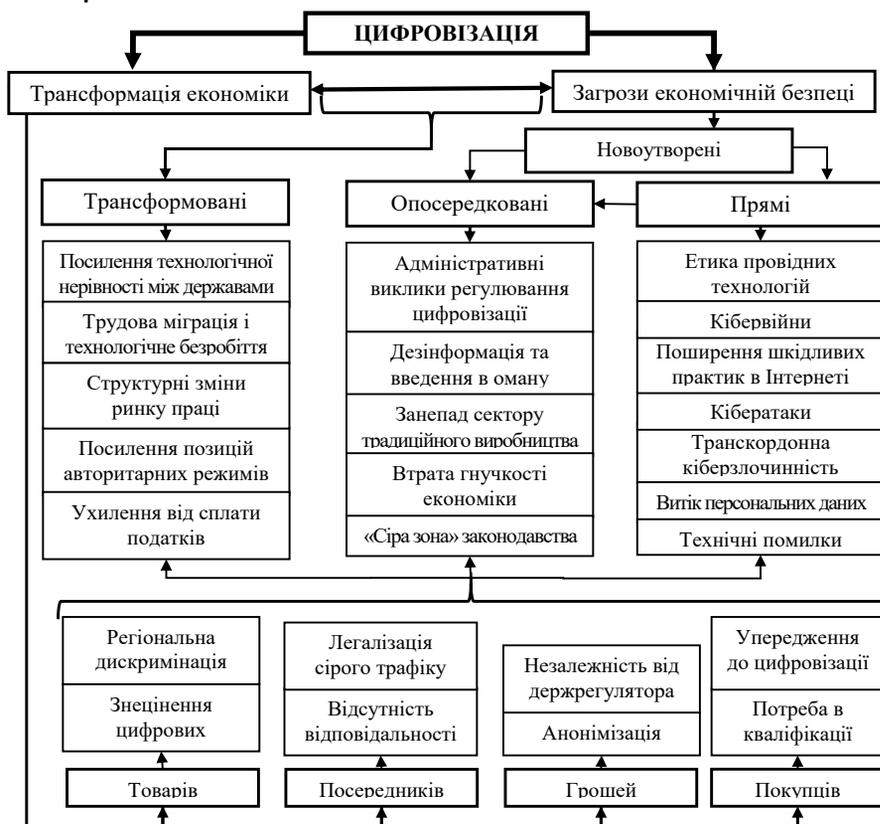

Рис. 1. Вплив цифровізації на формування та трансформацію загроз економічній безпеці держави

Джерела: систематизовано автором на джерелах [1-3]

Зокрема, удосконалення механізмів контролю за функціонуванням цифрових платформ, стійкості інфраструктури, забезпечення захисту персональних даних, а також підвищення прозорості та підзвітності цифрових економічних процесів. Такий підхід сприятиме не лише нейтралізації потенційних загроз, пов'язаних із цифровізацією, а й використанню цифрових інструментів як ресурсу для забезпечення економічної стійкості та довгострокового розвитку держави

Література

1. Maslii O., Maksymenko A. Risks and threats to Ukraine's economic security in the digital sphere in times of war. *Market economy: modern management theory and practice*. 2023. Vol. 21, no. 3(52). P. 176–196. URL: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3\(52\).275802](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3(52).275802)
2. Кудінова А.О., Маслій О.А., Буряк А.А. Формалізація ризиків і загроз економічній безпеці України в умовах цифровізації. *Управління змінами та інновації*. 2024. № 12. С. 25–31. DOI <https://doi.org/10.32782/СМІ/2024-12-4>
3. Bloom D. E., McKenna M., Prettnner K. Demography, unemployment, automation, and digitalization: implications for the creation of (decent) jobs, 2010–2030. Cambridge, MA : National Bureau Of Economic Research, 2018. 34 p. URL: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w24835/w24835.pdf
4. Онищенко С.В., Маслій О.А., Пантась В.В. Ділова активність бізнесу в Україні: цифрова трансформація та сталий розвиток. *Економіка і регіон*. 2024. № 1 (92). С. 136–146. URL: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/3321>
5. Krasnobayev V., Yanko A., Hlushko A. Information Security of the National Economy Based on an Effective Data Control Method. *Journal of International Commerce, Economics and Policy*, 14(3), 2023, article no. 2350021. DOI: <https://doi.org/10.1142/S1793993323500217>